

ВТУ "СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА "ГЕРМАНИСТИКА И НИДЕРЛАНДИСТИКА"

ул. "Т. Търновски" N2, 5003 В. Търново,

тел: +359.62618360, e-mail: n.burneva@uni-vt.bg

ПРОФ. Д-Р НИКОЛИНА СЛАВЧЕВА БУРНЕВА

СТАНОВИЩЕ

**за участие в конкурс за доцент
в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по чужди езици (немски език)**

**на гл. ас. д-р Елена Славчева Савова,
преподавател във Факултет за базово образование,
Департамент „Романистика и германистика“ на Нов български университет**

1. Данни за кандидатката

От автобиографията на Елена Славцова личи, че образованието ѝ е протекло по целенасочен и високо специализиран начин, а професионалната ѝ реализация е осъществена в двете най-съществени сфери на филологическата квалификация – преподаването на немски език като чужд и превод на специализирани текстове. Интеркултурната компетентност на кандидатката е изградена в продължение на десетилетия и е важна предпоставка за научните ѝ изследвания. Данните за участието в международния академичен обмен са удовлетворителни по отношение на програмите и партньорските екипи, а научното израстване на колежката показва, че академичният престой в чуждестранните институти е допринесъл за следдипломната ѝ квалификация, която се изразява и в честото участие в конференции, и в изготвянето на докторската дисертация и хабилитационния труд в добри срокове.

Самооценката за „добра способност за работа в екип“ не мога да потвърдя с мои лични наблюдения. Участието в трите сдружения на германистите в България показва интереса на Елена Савова към живота на професионалната общност, но по мое мнение тя все още доста пасивна е в организационната дейност и социалните ангажименти.

2. Оценка на представените приложно-практически и теоретични публикации

2.1. Учебници и адаптации на учебни помагала по немски език

Тъй като научното звание „доцент“ е обвързано с непосредствена популяризаторска и преподавателска дейност, особено внимание би трябвало да се обърне върху способността на кандидатката да прилага дидактическата си методика, защитаваните от нея теоретични постановки и актуалните културоведски тенденции в изготвянето на учебна литература.

Още по авторския състав на учебниците, с които Е. Савова участва в конкурса, е очевидно че тя няма самостоятелна разработка в тази група, но е имала добрия шанс да сътрудничи на една от най-компетентните дидактици на ЧЕО в България, проф. Павлина Стефанова. Това ѝ е дало възможност да работи върху учебници за най-чувствителната фаза в изучаването на немски език (A2-B1) и да изпробва различни по сложност и тежест дидактически дялове. Общото ми впечатление от групата „учебници“ в списъка на публикациите на Е. Савова е положително. Тя е разработвала отделни глави, като най-ясно е очертан авторският дял в двата учебни комплекса „Deutschfürdich“ за 6 кл. и за 7 кл. (2007, 2008), включващи учебник, работна тетрадка и книга за учителя. В по-малка степен творческо е дяловото ѝ участие в „Jugendliteratur. TexteundTextauszügeausderdeutschsprachigenJugendliteraturfürdenDaF-Unterricht“ (2009), където според Декларацията за съавторство Савова е отговорна за предговора и 50% от методическите указания. Сътрудничеството ѝ в адаптацията на германските учебници за българските училища (т.е., „Lagune“ и „AusBlick“) не е добре видимо, но ще бъде коментирано при необходимост наред с вече изброените по-горе заглавия. Като открояващи се характеристики в тези публикации систематизирам следните качества и критични моменти:

- Положително впечатление прави тясното обвързване на третираната в учебниците тематика с програмата за обучение по немски език в българските училища.
- Ценно качество на конкретните разработки по отделните теми е близкото до реалния, делничен живот третиране на базисни ситуации, речеви модели и езикови явления.
- Познавателната стойност на добре подбраните, автентични учебни текстове допълва основната, чуждоезиково-дидактична функция на езиковия материал (напр. редица геополитически препратки, свързани с темата „Пътуване“, указанията за електронни библиотеки – напр. gutenberg.de, литературни произведения и видни лич-

ности, обвързани с темата за „IT-Комуникации“или историческите обзори, към които подтиква темата „Мода“).

- Добра представа за принципната структура на урока в учебниците „Deutschfürdich“ дава напр. Модул 12 в учебника за 6 кл. Същевременно има уроци, в които предпоставеното ниво на езикова компетентност е рязко по-високо от средното за учебника. Напр. модул 2 в учебника за 6 кл. предлага в пъти по-трудни текстове в синтактично, лексикално и обектно отношение в сравнение напр.с модул 5., пак там. На редица места се предлага лексика, която не спада към визираното ниво на учебника (напр. „Hubschrauber“, „Gleitschirm“ на с. 61 и под.). Друг пример за нарушен баланс на постепенното усложняване на учебната материя дава съпоставката между модул 6 „Berufe“ (с. 30) и модул 10 „Sprache“ (с. 46) в учебника за 7 кл.
- Тази неуравновесеност в трудността се установява не само при съпоставка между текстовете от различните модули в учебниците (напр. модул 2 с ниво B2 и модул 14 с ниво A2), но и между нивото на материалите в учебника и това на упражненията в учебните тетрадки. Те са разнообразни, но остават в рамките на общоприетите социални форми и на моменти твърде предвидими. Те са правилно подредени, но не стимулират нестандартно мислене. Изненадва напр. изобилието от въпроси, изискващи отговор с „да“ или „не“, както и почти съдържащи целия отговор в себе си.
- Дори в учителската тетрадка на учебния комплекс за 6 кл. личи разнообразие в нивата: модул 2 се разисква на с. 25-29, а последващите – на по една до две страници.
- Тестовите в двата учебни комплекса са добре балансирани, в първия са само два, а във втория – след всеки втори урок. Но и тук има недогледани моменти: Напр. в модул 2 текстовете са натоварени с изобилие от имперфектни и перфектни форми, а в теста не се предвижда никакъв контрол на тази методическа единица, която очевидно и основателно се затвърждава като проблематична.
- Учебното помагало за „Jugendliteratur...“ показва добър подбор на текстовете, но в предговора смущава липсата на херменевтична последователност в проучването на един художествен текст и различни задания, упражняващи четене с разбиране, ролеви игри и творческо писане, както и готовността за спонтанни дискусии.
- Адаптираните учебни помагала не са толкова атрактивни от гледна точка на способността на кандидатката да конструира концепция за учебна литература. Но и тук

срещаме неточни или конфузни формулировки на инструкциите: на с. 16 в едното изречение се иска работа с речник, в следващото се препоръчва това да не се прави непрестанно (критикувам парадоксалния изказ, а не замисля на тази инструкция); на с. 21 заглавието на текста никъде не е поставено в кавички (с което на подрастващите обучаеми се внушава погрешен правописен стереотип) и т.н.

- Тези учебници и учебни помагала подпомагат трансверзалната връзка между образование и професионална реализация на обучаемите. Но никъде не се визира фазата „висше училище“ като почти неотменима вече за европейския културен стандарт връзка между училището и работното място.

2.2. Статии и доклади на конференции

Методическите разработки, с които Елена Савова участва в конкурса, могат да бъдат групирани в три раздела:

А) Приложно-дидактически протоколи

Това са подробно описани конкретни проекти по зададени периметри и с ясно определени методически рамки. Като се изключи статията за „РКЧП“, която е една типична метео-публикация в съавторство без видим приносен характер, останалите три разработки показват недвусмислено, че Е. Савова е дългогодишен преподавател по немски език като чужд, който владее и материята, и богатата палитра от дидактически инструменти, и водещите тенденции в методиката на ЧЕО.

Б) Разработки върху дидактически инструменти

В тази група от публикации виждам същинския принос на статиите от Е. Савова:

- Тя не се ограничава в традиционните обекти на изследване, а следи и оценява нови, дидактически продуктивни полета (напр. немското кино, подкаста, специализираните дискурси, конкретно: в туризма).
- Актуалните в ЧЕО на немски език постановки са приложени творчески към спецификата на българските образователни институции и практики.
- Интеркултурната компетентност на авторката не е наизустена, поради което изложението сътворява ситуации и конфигурации, които могат да бъдат съпреживяни и осмислени от обучаемите.

- Методическите указания, които колеги преподаватели по немски език могат да приложат в практиката си, са ясно формулирани.
- Добросъвестно и прецизно са систематизирани водещи чужди публикации по дадената тема, достъпната степен на абстракция и ясният стил са предпоставка за широка приложимост в практиката (напр. „Задачи за проверка...“, „Межкултурнообщуване...“ в 2 части и др.).
- Критично е според мен обстоятелството, че когато разработва аудиовизуални обекти, Е. Савова се задоволява с тематичната страна на въпроса и никога не засяга филмови техники, отношение между текст и образ, озвучаване и пр. (напр. в статиите за немското кино и за подкаста).
- Статията за литературната дидактика показва познаване на материята и много добра методическа компетентност. Тя печели и с високия си информативен характер. Но конкретните параметри (времето за обработване на предложения твърде голям корпус) са според мен нереалистични и ненужно непосилни.

В) Рецензия

Това не е най-силната публикация на Е. Савова, доколкото в нея преобладава доброто описателно рефериране на представените две монографии, но не се предлага суверенен и критичен коментар на рецензентката.

2.3. Хабилитационен труд

Тъй като очаквам, че тази основна публикация ще бъде подробно описана и коментирана в рецензиите по конкурса, тук за краткост ще изложа само личните си оценки:

- Едва ли има по-компетентен методист на ЧЕО по немски език в България от Елена Савова, що се отнася до преподаването на немскоезична литература пред чужденци. Нещо повече – широкият диапазон на информираност (от Хайне и Томас Ман до съвременна юношеска литература) успешно конкурира осведомеността на (вече много малкото) останали литературоведи германисти в страната.
- Елена Савова има усет към преподаването на литература – това личи от недоведената конструкция на монографията „Художествените текстове в обучението по немски език като чужд“ (2015), в която са обединени литературоведски, текстлингвистични и културоведски аспекти. Така Савова преодолява фаталната, но и жилава

(понеже удобна) традиция на съвременната германистика да злоупотребява с художественото произведение, като го превръща в илюстрация на високо абстрактни научни теории.

- Подборът и подробният анализ на малко, но най-съществени представители на теоретичната методика на ЧЕО показва, че в продължение на много години кандидатката е следила с разбиране и нужната критичност методологичните дискусии на световно ниво, за да ги положи в основите на собствените си разработки.

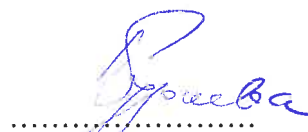
3. Заключение

Въз основа на горе изложеното становище преценявам, че образованието, професионалната подготовка и публикациите, както и участието в научния живот на европейската германистика на **Елена Славчева Савова** отговарят на установените стандарти за **научното звание „доцент“**. Предвид кадровото състояние на колегиума по немски език в Нов Български Университет, нейното хабилиране ще бъде и от съществена институционална полза.

Препоръчвам на научното жури по конкурса за доцент в областта „Педагогически науки“, професионално направление „Педагогика на обучението по чужди езици (немски език)“ да присъди званието на **гл. ас. д-р Елена Славчева Савова** и ще гласувам положително за такова решение.

гр. Велико Търново,

11.07.2016 г.

(проф. д-р Николина Бурнева)